

Ενότητα 6

Ιστορίες παιδιών

Κορίτσι

Το τελικό ν

Μερικές λέξεις άλλοτε διατηρούν το τελικό ν και άλλοτε όχι. Οι λέξεις αυτές είναι οι ακόλουθες:

- τα άρθρα τη(ν)
(το θηλυκό αόριστο άρθρο μια γράφεται χωρίς ν)
- η προσωπική αντωνυμία αυτή(ν) – τη(ν)
(η προσωπική αντωνυμία αυτόν – τον διατηρεί πάντα το τελικό ν)
- οι άκλιτες λέξεις δε(ν), μη(ν)

Οι παραπάνω λέξεις διατηρούν το τελικό ν όταν η λέξη που ακολουθεί αρχίζει από:

- φωνήεν: α, ε, η, ι, ο, υ, ω (δίψηφο φωνήεν ή συνδυασμό)
π.χ. τον άνθρωπο, την ώρα, αυτήν είδα
- δίψηφο σύμφωνο: μπ, ντ, γκ, τσ, τζ
π.χ. τον μπαμπά, την ντουλάπα
- διπλό σύμφωνο: ξ, ψ
π.χ. την ξέρω, έναν ψαρά
- στιγμαίο σύμφωνο: κ, π, τ
π.χ. την καρέκλα, μην τρως

Οι παραπάνω λέξεις χάνουν το τελικό ν όταν η λέξη που ακολουθεί αρχίζει από οποιοδήποτε άλλο σύμφωνο.

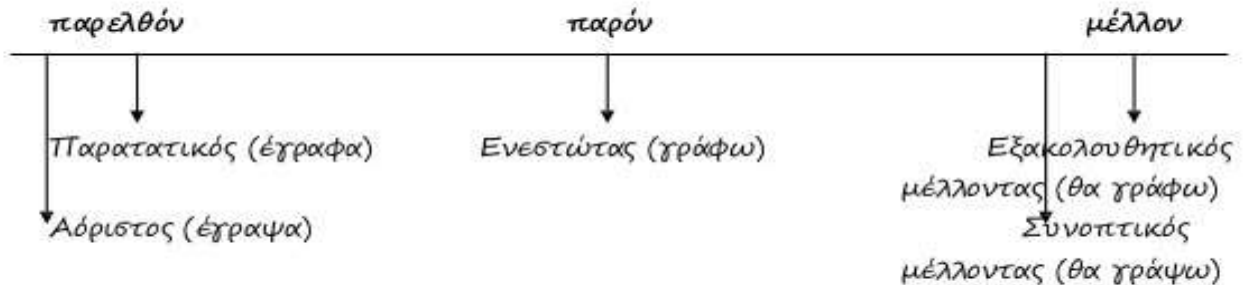
Τι να προσέξω στην ορθογραφία!!!

Το τελικό ν διατηρείτε πάντα στο άρθρο των και στο τροπικό επίρρημα σαν.

π.χ. των φίλων, των ανθρώπων, σαν ζαρκάδι κ.ά.

Το μεγάλο μυστικό

Ο αόριστος και ο συνοπτικός μέλλοντας της ενεργητικής φωνής

Σε προηγούμενο μάθημα μάθαμε για τον ενεστώτα, τον παρατατικό και τον εξακολουθητικό μέλλοντα. Στο μάθημα αυτό θα εξετάσουμε τον αόριστο και το συνοπτικό μέλλοντα της ενεργητικής φωνής.

π.χ. Το έγραψες αυτό που σου είπα;

Το ρήμα που αναφέρεται σε κάτι που έγινε στο παρελθόν για μια στιγμή είναι σε χρόνο αόριστο.

Ο παρατατικός και ο αόριστος λέγονται παρελθοντικοί χρόνοι, γιατί και οι δύο αναφέρονται στο παρελθόν, στο χτες, αλλά αυτό που δείχνουν έχει διαφορετική διάρκεια.

Τότε θα γράψεις την αντιγραφή σου;

Το ρήμα που αναφέρεται σε κάτι που θα γίνει στο μέλλον σε μια στιγμή είναι σε χρόνο συνοπτικό μέλλοντα.

Ο εξακολουθητικός και ο συνοπτικός μέλλοντας λέγονται μελλοντικοί χρόνοι, γιατί αναφέρονται στο μέλλον, στο αύριο, αλλά αυτό που δείχνουν έχει διαφορετική διάρκεια.

Ενεργητική φωνή			
Αόριστος			Συνοπτικός μέλλοντας
Οριστική	Υποτακτική	Προτακτική	Οριστική
έγραψα	να γράψω	-	θα γράψω
έγραψες	να γράψεις	γράψε	θα γράψεις
έγραψε	να γράφει	-	θα γράφει
γράψαμε	να γράψουμε	-	θα γράψουμε
γράψατε	να γράψετε	γράψτε	θα γράψετε
έγραψαν	να γράψουν	-	θα γράψουν

Ο αδελφός της Ασπασίας

Ο ενεστώτας, ο παρατατικός και ο εξακολουθητικός

μέλλοντας
της παθητικής
φωνής

Τα ρήματα που έχουν κατάληξη -ω στην ενεργητική φωνή τελειώνουν σε -ομαι στην παθητική φωνή.

π.χ. δένω - ενεργητική φωνή

δένομαι - παθητική
φωνή

Παθητική φωνή		
Ενεστώτας	Παρατατικός	Εξακολουθητικός μέλλοντας
ντύνομαι	ντυνόμουν	θα ντύνομαι
ντύνεσαι	ντυνόσουν	θα ντύνεσαι
ντύνεται	ντυνόταν	θα ντύνεται
ντυνόμαστε	ντυνόμαστε	θα ντυνόμαστε
ντύνεστε	ντυνόσαστε	θα ντύνεστε
ντύνονται	ντυνόταν	θα ντύνονται

Τι να προσέξω στην ορθογραφία!!!

Προσέχουμε !!!!

Να μην μπερδεύουμε τις κατάληξεις -τε και -ται .
Χρησιμοποιούμε την κατάληξη -τε στο β' πληθυντικό
πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ενεργητική
φωνή.

π.χ. Να ντύνετε καλά τα μικρά παιδιά, για να
μην αρρωσταίνουν.

Χρησιμοποιούμε την κατάληξη -ται στο γ' ενικό
πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην παθητική
φωνή.
π.χ. Αυτή ντύνεται πολύ όμορφα.

Ο εξάχρονος ήρωας της Ορλεάνης

Τα αριθμητικά επίθετα

Η μητέρα έβαψε είκοσι πέντε αυγά για το Πάσχα.

Ο Έλληνας κολυμβητής τερμάτισε έβδομος στον τελικό των 50μ.

Οι λέξεις που είναι με έντονα γράμματα δηλώνουν αριθμούς. Οι λέξεις αυτές λέγονται αριθμητικά. Τα αριθμητικά χωρίζονται σε ουσιαστικά και επίθετα. Στο μάθημα αυτό θα εξετάσουμε τα αριθμητικά επίθετα. Τα αριθμητικά επίθετα ανάλογα με τη σημασία τους χωρίζονται σε απόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά και αναλογικά.

• Απόλυτα αριθμητικά

Τα αριθμητικά επίθετα που φανερώνουν ορισμένο πλήθος από πρόσωπα, ζώα ή πράγματα λέγονται απόλυτα.

π.χ. τριάντα μαθητές, δέκα ημέρες κ.ά.

Από τα απόλυτα αριθμητικά κλίνονται μόνο τα :

ένας, μία-μια, ένα

τρεις, τρεις, τρία

τέσσερις, τέσσερις, τέσσερα

Τα αριθμητικά δύο ή δυο και από το πέντε μέχρι το εκατό δεν κλίνονται, αλλά διατηρούν τον ίδιο τύπο και στα τρία γένη και σε όλες τις πτώσεις.

ένας		
Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
ένας	μία, μια	ένα
ενός	μιας	ενός
ένα(ν)	μία, μια	ένα

τρεις, τέσσερις			
Αρσενικό και θηλυκό	ουδέτερο	Αρσενικό και θηλυκό	ουδέτερο
τρεις	τρία	τέσσερις	τέσσερα
τριών	τριών	τεσσάρων	τεσσάρων
τρεις	τρία	τέσσερις	τέσσερα

- Τακτικά αριθμητικά

Τα αριθμητικά επίθετα που φανερώνουν τη σειρά, δηλαδή τη θέση που παίρνει το ουσιαστικό σε μια σειρά από όμοια πράγματα, λέγονται τακτικά. Τα περισσότερα τακτικά αριθμητικά τελειώνουν σε -(τ)ος, -(τ)η, -(τ)ο.

π.χ. πρώτη φορά, δέκατο αυτοκίνητο κ.ά.

Πίνακας απόλυτων και τακτικών αριθμητικών		
Αριθμοί	Απόλυτα αριθμητικά	Τακτικά αριθμητικά
1	ένας, μία (μια), ένα	πρώτος -η -ο
2	δύο (δυο)	δεύτερος -η -ο
3	τρεις, τρία	τρίτος -η -ο
4	τέσσερις, τέσσερα	τέταρτος -η -ο
5	πέντε	πέμπτος -η -ο
6	έξι	έκτος -η -ο
7	εφτά (επτά)	έβδομος -η -ο
8	οχτώ (οκτώ)	όγδοος -η -ο
9	εννέα, εννιά	ένατος -η -ο
10	δέκα	δέκατος -η -ο
11	έντεκα	ενδέκατος -η -ο
12	δώδεκα	δωδέκατος -η -ο
13	δεκατρείς, δεκατρία	δέκατος τρίτος -η -ο
14	δεκατέσσερις, δεκατέσσερα	δέκατος τέταρτος -η -ο
15	δεκαπέντε	δέκατος πέμπτος -η -ο
16	δεκαέξι (δεκάξι)	δέκατος έκτος -η -ο
17	δεκαεφτά (δεκαεπτά)	δέκατος έβδομος -η -ο
18	δεκαοχτώ (δεκαοκτώ)	δέκατος όγδοος -η -ο

19	δεκαεννέα (δεκαεννια)	δέκατος ένατος -η -ο
20	είκοσι	εικοστός -ή -ό
21	είκοσι ένας, είκοσι μία, είκοσι ένα	εικοστός πρώτος -η -ο
22	είκοσι δύο	εικοστός δεύτερος -η -ο
30	τριάντα	τριακοστός ή -ό
40	σαράντα	τεσσαρακοστός -ή -ό
50	πενήντα	πεντηκοστός -ή -ό
60	εξήντα	εξηκοστός -ή -ό
70	εβδομήντα	εβδομηκοστός ή -ό
80	ογδόντα	ογδοηκοστός -ή -ό
90	ενενήντα	ενενηκοστός -ή -ό
100	εκατό	εκατοστός -ή -ό
101	εκατόν ένας, εκατό μία, εκατόν ένα	εκατοστός πρώτος -η -ο
102	εκατό δύο	εκατοστός δεύτερος -ή -ό
200	διακόσιοι -ες -α	διακοσιοστός -ή -ό
300	τριακόσιοι -ες -α	τριακοσιοστός -ή -ό
400	τετρακόσιοι -ες -α	τετρακοσιοστός -ή -ό
500	πεντακόσιοι -ες -α	πεντακοσιοστός -ή -ό
600	εξακόσιοι -ες -α	εξακοσιοστός -ή -ό
700	εφτακόσιοι -ες -α	εφτακοσιοστός -ή -ό
800	οχτακόσιοι -ες -α	οχτακοσιοστός -ή -ό
900	εννιακόσιοι -ες -α	εννιακοσιοστός -ή -ό
1.000	χίλιοι, χίλιες, χίλια	χιλιοστός -ή -ό
2.000	δύο χιλιάδες	δισχιλιοστός -ή -ό
10.000	δέκα χιλιάδες	δεκακισχιλιοστός - ή - ό
100.000	εκατό χιλιάδες	εκατοντακισχιλιοστός -ή -ό
1.000.000	ένα εκατομμύριο	εκατομμυριοστός -ή -ό
1.000.000.000	ένα δισεκατομμύριο	δισεκατομμυριοστός -ή -ό

Τι να προσέξω στην ορθογραφία!!!

- 1) Τα απόλυτα αριθμητικά από το 13 ως το 19 γράφονται με μια λέξη.
π.χ. δεκαπέντε, δεκαοχτώ
- 2) Τα απόλυτα αριθμητικά από το 21 και εξής γράφονται με χωριστές λέξεις.
π.χ. είκοσι έξι, σαράντα τρία, εκατόν τριάντα ένα
- 3) Τα τακτικά από το 13 και εξής γράφονται με χωριστές λέξεις.
- 4) Το απόλυτο αριθμητικό εννέα ή εννιά γράφεται με δύο ν, καθώς και όλες οι σύνθετες λέξεις που περιέχουν τη λέξη εννέα ή εννιά.
π.χ. δεκαεννιά, εννιακόσια κ.ά.

Εξαιρούνται και γράφονται με ένα ν τα αριθμητικά ενενήντα, ενενηκοστός, ένατος κ.ά.

Σύνθετες λέξεις με αριθμητικά

Πολλές φορές χρησιμοποιούμε τα αριθμητικά επίθετα ως πρώτα συνθετικά σε σύνθετες λέξεις. Τα αριθμητικά αλλάζουν και παίρνουν διαφορετική μορφή όταν είναι α' συνθετικά σε σύνθετες λέξεις.

• ένας, μία, ένα	-	μονό-	π.χ. μονοσύλλαβη
• δύο	-	δι-/δισ-	π.χ. δισύλλαβη, διώροφος
• τρία	-	τρι-/τρις-	π.χ. τρίμηνο, τριδιάστατος
• τέσσερα	-	τετρά-	π.χ. τετρασέλιδο

Τα αριθμητικά από το πέντε ως το ενενήντα εννέα έχουν το συνδετικό φωνήεν α ανάμεσα σ' αυτά και το β' συνθετικό.

π.χ. οχτάχρονος, ενενηντάχρονος

Ως α' συνθετικό χρησιμοποιείται το ημι-, που δηλώνει ότι κάτι είναι μισό ή δεν έχει ολοκληρωθεί.

π.χ. ημίχρονο, ημίχυμνος

Τι να προσέξω στην ορθογραφία!!!

Δεν πρέπει να μπερδεύουμε το δισ- με το δυσ-. Το δισ- είναι η μορφή που παίρνει το απόλυτο αριθμητικό δύο όταν είναι α' συνθετικό σε σύνθετη λέξη, ενώ το δυσ- είναι αχώριστο μόριο που σημαίνει τη δυσκολία ή κακό αποτέλεσμα.
π.χ. δίστηλο άρθρο αλλά δύστυχο παιδί